

УДК 911.2:338.486.7

**Іщенко Ю.О.** магістрантка 1 курсу  
**Науковий керівник: доцент, доктор філософії з економіки Антонюк К.Г.**  
*Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ*

### **Вплив глобальних трендів на розвиток туристичних дестинацій**

Туристична дестинація є основним елементом туристичної індустрії. Її можна визначити як певну територію, яка пропонує послуги та засоби обслуговування для задоволення потреб туристів. На основі загальної теорії систем, Лейпер розробив модель туристичної системи, яка включає п'ять ключових взаємопов'язаних елементів: туристи, регіон генерування туристів – місце, де проживає турист і звідки починається та закінчується подорож, транзитний регіон – територія, через яку турист проходить, щоб дістатися до дестинації, туристична дестинація – територія, яку обирає турист для поїздки, туристична індустрія, що підтримує туристичні потоки [1].

В умовах розвитку глобалізаційних процесів міжнародний туризм став однією з основних галузей розвитку національних економік більшості держав світу. Для багатьох країн туризм є основною статтею наповнення бюджету і забезпечення робочими місцями значної кількості населення. Активний розвиток міжнародного туризму сприяє не лише прискоренню інтеграції країни до світової спільноти, але й здатний розв'язувати деякі проблеми, що стосуються забезпечення національної безпеки держави. Туризм впливає на такі ключові сектори господарства, як транспорт і зв'язок, торгівля, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання, виступаючи каталізатором соціально-економічного розвитку [2].

Глобальні тренди та виклики суспільно-економічного розвитку, процеси глобалізації, інтеграції та сервісизації характеризуються високим динамізмом впливу на всі сфери економічної діяльності, а тому без превентивного реагування на зовнішні впливи ефективний розвиток економічної системи країн буде ускладнений. Особливо це актуально для туристично-рекреаційної сфери, яка має міжнародний характер і взаємопов'язана з глобальними мега трендами й економічними циклами розвитку суспільства.

Відповідно до визначення Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), дестинація – це територія, де відвідувач проводить щонайменше одну добу. Вона включає туристичні послуги, атракції та ресурси, доступні в межах добової подорожі. Такі території мають свої фізичні та адміністративні межі, що визначають їх управління, імідж і репутацію, а також впливають на конкурентоспроможність на туристичному ринку.

Дестинації повинні мати привабливі об'єкти, бути зручними для доступу (як географічно, так і економічно) та володіти розвинутою інфраструктурою і сервісом. Важливо зазначити, що термін «дестинація» слід розглядати не лише в контексті окремого міста або курорту, а й у поєднанні з навколишніми територіями та об'єктами між населеними пунктами, оскільки на розвиток туристичної сфери впливають багато чинників.

Розвиток туристичних дестинацій тісно пов'язаний з основними та тимчасовими трендами. Туристичний тренд – це змінна тенденція, яка відображає ключові зміни в туризмі та може мати різний характер: лінійний, системний або циклічний.

У результаті дослідження понять «туристична дестинація» і «туристичні тренди» було запропоновано визначення терміна «трендова культурно-туристична дестинація» як місця, що має привабливі культурні ресурси, які відповідають актуальним трендам у туризмі. Такі дестинації здатні задовольнити культурні запити мандрівників та мають потенціал для залучення туристичних потоків, що важливо для популяризації національно-культурної спадщини.

Наприклад, це можуть бути місця з унікальними архітектурними стилями, локальною кухнею, традиціями, культурою або пам'ятками, які стали популярними серед туристів. Трендові дестинації можуть виникати у відповідь на нові інтереси, наприклад, зростання популярності певних видів туризму може сприяти відкриттю нових маршрутів. Такі місця є важливими для розвитку туристичної галузі та підвищення привабливості регіону.

При вивченні потенціалу трендових культурно-туристичних дестинацій важливо застосовувати загальнонаукові методи та підходи, характерні для культурології. Серед них особливу увагу варто приділити структурно-функціональному аналізу та методам адаптації культурних ресурсів для експонування. Найбільш універсальним є системний метод, який дозволяє досліджувати як культуру в цілому, так і її окремі форми. Цей підхід фокусується на вивченні культури або культурного феномену як цілісної системи, елементи якої пов'язані між собою через різні відносини (функціональні, інформаційні тощо). Взаємодія цих елементів призводить до появи нових інтегративних властивостей системи. Крім того, важливим є семіотичний метод, що базується на ідеї, що кожен культурний об'єкт чи процес (матеріальний або духовний) можна розглядати як знак або знакову систему, що дозволяє здійснювати комунікацію та передавати досвід від покоління до покоління.

**Секція 6. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: виклики та майбутні можливості**

На основі проаналізованих матеріалів були визначені критерії та розроблена класифікація трендових культурно-туристичних дестинацій, яку можна представити таким чином:

- за місцем розташування: трендові дестинації поділяються на міські, сільські та ті, що знаходяться між населеними пунктами.
- за типом використання туристичних ресурсів: виділяються дестинації, які переважно використовують історико-культурні ресурси.
- за масштабом популярності: дестинації можуть бути місцевими, національними або світового рівня.
- за доступністю: їх поділяють на легко доступні та складнодоступні.
- за ціною категорією: дестинації можуть бути безкоштовними, економ- вартісними або VIP.
- за регулярністю функціонування: дестинації поділяються на ті, що працюють постійно, або тимчасові.

Аналізуючи спеціалізовані джерела, можна відзначити, що в 2024 році основними туристичними трендами мають стати:

- регенеративні подорожі: акцент на подорожах, які позитивно впливають на культуру та природу;
- віртуальний туризм: зростаючий інтерес до метавсесвіту, де віртуальна та доповнена реальність дозволяють мандрівникам пережити історичні моменти та ознайомитися з пропозиціями готелів і туристичних об'єктів онлайн;
- подорожі залізницею: зручність, доступність та екологічність сприятимуть відновленню популярності подорожей потягами.

Внутрішній туризм в Україні залишається актуальним, але після початку повномасштабного вторгнення ситуація змінилася. За інформацією Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ), у першій половині року надходження до державного бюджету від туристичної галузі знизилися на 26%. На початку війни багато людей виїжджали в більш безпечні регіони, переважно на захід України. У перші шість місяців цього року готелі сплатили до бюджету близько 461 млн грн.

Після 24 лютого 2022 року безпека стала головним пріоритетом під час подорожей. Люди почали шукати психологічне розвантаження і більше цікавитися власною історією. Зараз популярні міські екскурсії та відвідування історичних пам'яток. Інтерес до міського туризму залишається високим — туристи відвідують Львів, Ужгород, Київ, Івано-Франківськ, Чернівці, а також маленькі міста на заході, які славляться своєю гостинністю та атмосферою. Природні локації також користуються попитом серед українців.

В Україні існує ще одна проблема, яка негативно впливає на розвиток культурно-туристичних дестинацій – це руйнування інфраструктури, відновлення якої потребує значного часу та фінансових ресурсів. В країні планують використовувати досвід Хорватії, яка також зазнала війни і руйнувань, але нині має добре розвинену туристичну галузь. Уряд Хорватії розпочав відновлення туризму в регіонах, які не постраждали від конфлікту. В Україні ж спочатку зосередять зусилля на розвитку Карпатського регіону, а після розмінування та відновлення інших територій — на інших регіонах. Крім того, Державне агентство розвитку туризму займається меморіалізацією Київщини як регіону, що пережив окупацію.

В умовах глобалізації та євроінтеграції розвиток туризму в Україні вимагає актуалізації видів туристичної діяльності, здійснення інтеграції зі світовими лідерами туристичної галузі, використання накопиченого світового досвіду щодо задоволення попиту споживачів. Сьогодні пріоритетними напрямками розвитку туристичної галузі України повинно бути не збільшення кількості об'єктів і їхніх потужностей, а налагодження конкурентоспроможного ринку комплексних туристичних послуг шляхом модернізації наявної матеріально-технічної бази, адже глобальні тренди суттєво впливають на розвиток туристичних дестинацій, формуючи нові вимоги та очікування у туристів. Адаптація до цих змін може стати ключем до успішного розвитку та конкурентоспроможності в туристичному секторі.

Список використаних джерел:

1. Устименко, Л., & Назимко, Ю. (2023). Вплив сучасних travel-трендів на розвиток культурно-туристичних дестинацій України. *Питання культурології*. 2023(42), 296–306. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293803>. (дата звернення 18.10.2024)
2. Шляхи забезпечення конкурентоспроможності туристичного бізнесу в умовах глобалізації: монографія / авторський колектив / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бочана. Львів: Галицька Видавнича Спілка. 2020. 236 с.